

Yazarın Özgeçmişi

1962'de Çanakkale ilinin Çan ilçesine bağlı Hacılar köyünde doğdu. Biga İmam-Hatip Lisesini bitirdikten sonra 1981 yılında (Erzurum) Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesine başladı ve 1986'da mezun oldu. 1992'de Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Doktorasını tamamladı. 1996 yılında Doçent ve Şubat 2002'de de Profesör oldu. Evli ve iki çocuk babası. Hâlen Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Tefsir Ana bilim dalında öğretim üyesi olarak vazife yapmaktadır.

Yayınlanmış Kitapları

Telif Kitaplar

1. İslâm İktisadında Nârîh, Işık yay. İzmir 1994
2. Kur'ân-ı Kerim'de Besimler ve Şifa, Altınburç yay, 2006
3. Tefsir Tarihi, Çeşitleri ve Konulu Tefsir, Işık yay, 2000
4. Kur'ân'a Dair İncelemeler, Nil yay, 2000
5. Kısa Sürelerin (Fâtıha, Duââ-Nâs) Tefsiri, Işık yay, 2001
6. Kur'ân-ı Kerim'in Kalbi Yâsin Süresi Tefsiri, Işık yay, 2004
7. Tarih Boyunca Dinlerarası Diyalog, Işık yay, 2004
8. Hucurât Suresi Tefsiri, Işık Akademî yay, 2006
9. Kâf Süresi Tefsiri, Işık Akademî yay, 2007
10. Adını (cc) Kalplere Yazmak (Selman Ünlü müsteâr ismiyle), Rehber yay, 2006
11. Bir Kutsî Dilekçe Dua, (Selman Ünlü müsteâr ismiyle), Rehber yay, 2005

Kitapta Bölüm

1. Düşünce Kaynakları, Kaynak yay, 1996
2. Kur'ân'ın Mücizevi Korunması, Işık yay, 2004
3. Diyalogun Dinî ve Tarihi Temelleri, Işık yay, 2006
4. Polemik Değil Diyalog, Ufuk Kitap, İstanbul, 2006

Tercüme Kitaplar

1. Kur'ân'ı Anlamak ve Yaşamak, (M. Mahmud Savvâf'ın Arapça eserinin tercümesi), Çağlayan A.Ş., İzmir 1996
2. Büyük Cevşen Tercümesi, Define yay, 2008
3. Çağın Devâsâ Tanığ Bedüzzaman Said Nursî, (İhsan Kâsım Sâlihî'nin Arapça eserinin tercümesi), Şahdamar yay, İstanbul 2007

İthaf

*Mubterem kayınpederim Niyâzî Demir ve
mubtereme kayınpâdim Zeliha Demir'e bittirmelerm...*

NAMAZI ANLAYARAK KILMAK

Namaz Dualarının Açıklaması

Prof. Dr. Davut AYDÜZ

d) Rabbenâ Âtinâ

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Ey Yüce Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ve güzellik ver, âhirette de iyilik ve güzellik ver. Bizi cehennem ateşinden koru.” (Bakara, 2/201)

Hız. Enes (radıyallahu anh) şöyle demiştir:

Resûl-i Ekrem (sallallahu aleyhi ve selem) çoğu zaman şöyle dua ederdi:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ve güzellik ver, âhirette de iyilik ve güzellik ver. Bizi cehennem azâbından koru!”⁵⁹

Bu hadisın söylenmesine sebep olan hoş bir olay (sebeb-i vürûd) vardır. Resûl-i Ekrem Efendimiz hasta bir sahâbîsini ziyaret ediyordu. Adam o kadar erimiş, küçülmüştü ki, bu hadisi bize haber veren Enes’in ifadesiyle, kuş yavrusuna dönmüştü. Peygamber Efendimiz (aleyhisselâm) ona:

– Allah’a bir şeyle dua ediyor, ondan bir şey istiyor musun? diye sordu. O eriyip zayıflamış sahâbî:

– Evet, Allah’ım! Bana âhirette ne ceza vereceksen, onu bana dünyada ver, diye dua ediyorum, dedi.

Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem):

– “Allah Allah! Senin buna gücün yetmez” dedikten sonra hadîs-i şerifteki duayı okumasını tavsiye buyurdu. Daha sonra o sahâbînin âfiyete kavuşması için dua etti, çok geçmeden o zât iyileşti.

Bu dua Bakara sûresinin 201. âyetinden alınmıştır. Âyetteki dua, hemen her Müslümanın bildiği üzere “Rabbenâ âtinâ fi’d-dünyâ” diye başlayıp hadisteki gibi devam etmektedir. Hem

⁵⁹ Buhârî, *Daavât* 55; Müslim, *Zikr* 23, 26, 27.

Kur’ân-ı Kerim’den alındığı hem de mânası pek geniş olduğu için Allah’ın Resûlü bu duayı her fırsatta okurdu. İbadetleri, hal ve tavırları Resûl-i Ekrem’e en fazla benzeyen sahâbî olarak bilinen Enes (radıyallahu anh) kısaca dua etmek istediğinde sadece bu duayı okurdu. Uzunca dua etmek istediği zaman ise, diğer duaların arasında yine bunu okurdu.⁶⁰

Bu duada üç şey istenmektedir. Birincisi, dünyada iyiliktir. Dünyada iyilik sözü sağlık ve âfiyeti, helâl rızık, hayırlı evlâdı, iyi eşi, faydalı ilmi, makbûl amel ve ibadeti, kısaca nimet denebilecek her şeyi içine alan geniş kapsamlı bir ifadedir. İkincisi âhirette iyilik ki, Allah’ın affını elde ederek başta cennet olmak üzere Cenâb-ı Hakk’ın iyi kulları için hazırladığı her türlü nimete kavuşmayı, kıyametin korkunç hallerinden emin olmayı, hesabı kolayca vermeyi ve özellikle Cenâb-ı Hakk’ı görmeyi ifade etmektedir. Üçüncüsü olan Cehennem azâbı ise bir insan için felâketlerin en büyüğüdür. Bu sebeple Efendimiz her fırsatta ondan Allah’a sığınmıştır. Cehennem azâbından korunmayı isteyen kimse, Yüce Allah’tan kendisini her türlü kötülükten ve haramdan korumasını da istemiş olmaktadır.⁶¹

e) Rabbic’alnî

رَبِّ اجْعَلْنِي مَقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيِّ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

“Ya Rabbî! Beni de, neslimi de namazı devamlı olarak ve gereği gibi kılan kullarından eyle! Duamı, lütfen kabul buyur Ya Rabbî!” (İbrahim, 14/40)

f) Rabbenâğfirli

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

⁶⁰ Müslim, *Zikr* 26.

⁶¹ *Rijâzül-Sâlihîn Tereme ve Şerhi* 6/336, (trcm: M.Y.Kandemir ve diğerleri) Ertkam yay. İstanbul 2001.

“Ey Rabbimiz! Beni, annemi, babamı ve bütün müminleri kıyamet günü affeyle. (İbrahim, 14/41)

Allah'ın, Hz. İbrahim'in (aleyhisselâm) diliyle Kur'an'da müminlere öğrettiği bu iki dua, Allah'a dua eden kimsenin, kendisine, ana babasına ve çocuk çocuğuna da dua etmesi gerektiğini göstermektedir. Evet, bu dualar, bir müminin çocukları için yapacağı en güzel duadır. Çünkü kendisinin ve soyunun namaza devam edici olmalarından daha sevimli bir şey yoktur. Zira namaz, dinin direğidir. Dolayısıyla biz de bu duaları namazlarımızda okumalıyız.

Kur'an bir bakıma dua kitabıdır. Yüce Allah Kur'an'da bize nasıl dua yapacağımızı, Kendisinden neyi ve nasıl isteyeceğimizi öğretmekte, bunu öğretirken de Hz. İbrahim'in (aleyhisselâm) duasını örnek olarak vermektedir. Bu iki duada dikkat çeken hususlar şunlardır:

1. Birinci dua “Yâ Rabbi”, ikinci dua da “Ey Rabbimiz!” diye başlıyor. Böylece bize dualarımızın nasıl başlaması gerektiğini öğretiyor.
2. Hz. İbrahim dualarında bencil davranarak sadece kendisini düşünmüyor. Birinci duada gördüğümüz gibi, sadece kendisinin değil, neslinin de namazı devamlı ve gereği gibi kılanlardan olmasını istiyor. Mesele tersinden bakacak olursak, neslinin namaz kılmasını istediği gibi kendisinin de namaz kılanlardan olmasını istiyor, çünkü kendisi kılmadan, neslinin kılmasını istese, bu defa nasihat etkili olmayacaktır. Önce kendisi kılacak, daha sonra da neslinin namaz kılmasını isteyecektir. İkinci duada da, Allah'ın sadece kendisini affetmesini istemiyor, kendisiyle beraber annesinin ve bütün müminlerin affedilmesini istiyor. Bu duadan da anlıyoruz ki, bir mümin, diğer mümin kardeşleri için de istigfarda bulunabilir, yani Allah'ın onları affetmesi için dua edebilir, hatta etmelidir de.

g) Okunması Sünnet Olan Diğer Dualar

Namaz kılan birçok kimse namazlarında, genellikle buraya kadar zikrettiğimiz duaları okur. Yani et-Tahyyâtü, Allâhümme Salli ve Bârik, Rabbenâ Âtinâ, Rabbic'almî ve Rabbenâğfirli. Bazıları elbette buna ilâveten Kur'an'da ve sahîh hadislerde zikredilen duaları da okuyor olabilir. Şimdi biz, Peygamber Efendimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) selam vermeden önce okuduğu ve tavsiye ettiği bazı duaları da zikrederek, namaz içinde okunacak duaları bitirmek istiyoruz. Bu duaları isteyen selamdan önce, isteyen de selamdan ve tesbih çektikten sonra dua ederken de okuyabilir:

1. Hz. Ebu Bekir es-Siddik (radiyallahu anh): “Yâ Resûlallah! Bana namazda okuyacağım bir dua öğret!” dedi. O da, şöyle demesini buyurdu:

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظَلَمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفُرْ لِي
مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَأَرِحْ نَفْسِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

“Allah'ım! Ben kendime çok zulmettim. Günahları bağışlayacak ise yalnız Sensin. Öyleyse tükenmez lütfunla beni bağışla, bana merhamet et. Çünkü affi sonsuz, merhameti nihayetsiz olan yalnız Sensin.”⁶²

***

2. Hz. Ali (radiyallahu anh) şöyle demiştir: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) namazda, teşehhüd ile selâm arasında yaptığı duayı şöyle diyerek bitirdi:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمَقْدِمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

“Allah'ım! Şimdiye kadar yaptığım, bundan sonra yapacağım, gizlediğim ve açığa vurduğum, haddi aşarak işlediğim ve benden

⁶² Buhârî, *Daanât* 17; Müslim, *Zikr* 48; Tirmizî, *Daanât* 97; Nesâî, *Sahîh* 59; İbn Mâce, *Dua* 2.